

13 forslag til forbedrede ressourceforløb, fleksjob mv.

Formålet med ressourceforløbene er at skabe en helhedsorienteret og koordineret indsats for at bringe borgere med komplekse og sammensatte problemer videre i livet og i bedste fald tilbage på arbejdsmarkedet. Ressourceforløb, som de er tænkt, er det tætteste vi er kommet på en egentlig rehabiliteringsindsats. Ideen er derfor god og bør bevares.

Mange kommuner skaber kvalificerede ressourceforløb, der får udsatte borgere tættere på arbejdsmarkedet. Men det har også vist sig at være svært at indfri potentialerne i ressourceforløbene, da der er problemer med den måde, kommunerne konkret bruger ressourceforløbene, samt den ramme, lovgivningen sætter om forløbene.

Skal ressourceforløbene forbedres over en bred kam, skal der derfor sættes ind både fra centralt og kommunalt hold. Lovgivningen må justeres flere steder og der skal samtidig stilles krav til kommunernes anvendelse af ressourceforløbene i praksis.

Dansk Socialrådgiverforening har nogle konkrete bud på, hvordan arbejdet med ressourceforløbene kan styrkes. De rummer både konkrete lovændringer og tiltag, der fra centralt hold kan sætte retning for kommunernes arbejde med ressourceforløb. Derudover stiller vi tilknyttede forslag vedr. øget brug af revalidering, brugen af fleksjob med få timer samt bevilling af førtidspension, nogle forslag, som må inddrages, hvis man skal imødekomme den gruppe af meget ressourcetsvage borgere, der er i fokus i den aktuelle diskussion om ressourceforløb.

Forslagene er:

1. Målgruppen for og målet med ressourceforløbene skal præciseres
2. Ressourceforløbene skal kunne sættes i værk tidligere
3. Borgerens socialrådgiver skal kunne give en anbefaling om borgerens videre situation til rehabiliteringsteamet.

4. Rehabiliteringsteamet skal have reel beslutningskompetence.
5. Der skal være tid til at tale med borgerne og til at sikre borgerinddragelse.
6. Ressourceforløbene skal indeholde en bredere vifte af tilbud.
7. Den koordinerende sagsbehandler skal styrkes.
8. Ventetiden i sagsforløbet skal reduceres.
9. Borgeren skal have ret til et ressourceforløb efter et sammenhængende år på kontanthjælp.
10. Det skal være lettere for kommunerne at arbejde med ressourceforløb som en investering i menneskers liv.
11. Øget brug af revalidering
12. Fleksjob med få timer skal pege på et konkret arbejdsmarked, og de skal føre til progression for borgeren. Bedre mulighed for fleksjob på hidtidig arbejdsplads.
13. Borgere uden realistiske muligheder på arbejdsmarkedet skal have førtidspension

DS er opmærksom på, at ministeriet i marts måned har udsendt en orientingsskrivelse, der skal præcisere kommunernes brug af ressourceforløb. DS hæfter sig dog også ved den verserende debat, om kommunerne skal ændre praksis på baggrund af skrivelsen, som ifølge en række kommuner og Ankestyrelsen ikke er juridisk bindende. DS vil på den baggrund kraftigt opfordre til, at det sikres – enten lovgivningsmæssigt eller på anden vis – at kommunerne følger orientingsskrivelsens udemærkede intentioner om brugen af ressourceforløb i praksis.

I det følgende uddybes DS' 13 forslag til forbedrede ressourceforløb. Herudover påpeges det løbende, hvor orientingsskrivelsen imødekommer DS' forslag og hvor den ikke er tilstrækkelig, men der derimod fortsat kræves lovændringer.

1. En præcisering af målgruppen for og målet med ressourceforløb

Med de snævre kriterier for at få ressourceforløb, er borgerne ofte blevet meget belastede, når de får bevilget et ressourceforløb. Det betyder, at det selv efter et vellykket forløb ofte kun er realistisk at nå en meget begrænset arbejdsmarkedstilnytning. Ressourceforløbene bør alene anvendes til borgere, som faktisk har en mulighed på arbejdsmarkedet efterfølgende.

De borgere, der ikke har anden udsigt end førtidspension, skal så have den. De skal ikke igennem urealistiske forløb, der i værste fald kan være så belastende, at de forværrer deres problemer, helbredsmæssigt eller socialt.

DS er opmærksom på, at orientingsskrivelsen af 14. marts 2017 understreger, at der kun skal tilkendes ressourceforløb, hvis der på sigt er en mulighed for, at borge-

rens arbejdsevne kan udvikles i en sådan grad, at borgeren vil kunne blive i stand til at have indtægtsgivende arbejde, fx i et fleksjob. Derfor skal der kun derfor iværksættes ressourceforløb, hvis der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af dem og på sigt forbedre sin situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet. DS er meget enig i dette. DS hæfter sig dog også ved, at det netop er denne formulering, som flere kommuner og Ankestyrelsen ikke mener, at der er lovhjemmel for (jf. § 68a, stk. 2).

DS fastholder derfor, at der bør ske en præcisering af målgruppen for ressourceforløb i selve loven, der skal forpligte kommunerne på, at ressourceforløbene har et realistisk endemål ift. arbejdsmarkedet. Det kan evt. ske ved, at der i LAB § 68 a indsættes et nyt stykke 4: *"at kommunen vurderer, at der er en realistisk mulighed for tilknytning til arbejdsmarkedet, evt. i form af støttet beskæftigelse."*

I forbindelse med en sådan lovændring, bør lovbemærkningerne til § 68a gennemskrives. I bemærkningerne til stk. 2 i det oprindelige lovforslag beskrives det bl.a., hvem der umiddelbart vil kunne få førtidspension. Det er ifølge bemærkningerne personer med *"en betydeligt nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning, personer med en alvorlig hjerneskade eller en person med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte eller udsigtsløse, og hvor prognosen er kort levetid, eller at sygdommen er hastigt accelererende"*.

Denne formulering er meget restriktiv og afskærer mennesker med alvorlige problemer fra at få en pension. Formuleringen gentages igen i orienteringsskrivelsen af 14. marts, hvilket ikke er produktivt i forhold til orienteringsskrivelsens mål om at sikre, at ressourceforløb kun skal gives, hvis der er realistisk mulighed for at udvikle arbejdsevnen.

Formuleringen bør derfor i forbindelse med den foreslåede lovændring ændres, så der ikke blokeres for, at borgere uden realistiske muligheder for arbejdsmarkedstilknnytning, eksempelvis pga. en lav social funktionsevne efter længerevarende misbrug og/eller hjemløshed, kan få pension. Passagen fra Beskæftigelsesministeriets skrivelse 9623 af 20. december 2012 bør i stedet tilføjes: *"I sager, hvor det er helt åbenbart, at arbejdsevnen er varigt nedsat og ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb eller andre foranstaltninger, kan kommunen påbegynde en sag om førtidspension uden, at muligheden for at forbedre arbejdsevnen har været afprøvet via et ressourceforløb."*

2. Ressourceforløb skal kunne sættes i værk tidligere

Skal ressourceforløbene have den rette effekt, er det afgørende, at de bliver iværksat tidligt i borgerens forløb, så der er mulighed for at arbejde med og afhjælpe

borgerens problemer, før de vokser sig for store. Mange kommuner tolker loven sådan, at de først kan tilbyde ressourceforløb til en borger, hvis vedkommende allerede har afprøvet alle tilbud efter beskæftigelsesloven uden at have øget tilknytningen til arbejdsmarkedet. De overser i praksis de muligheder, som loven åbner for, om at forløb kan iværksættes, hvis kommunen vurderer, at der er behov for en længerevarende indsats. Denne mulighed skal tydeliggøres i lovgivningen, så kommunerne ikke kan være i tvivl om, at de kan tilbyde ressourceforløb tidligere.

LAB § 68 a stk. 1 har i dag følgende ordlyd:

§ 68 a:

Personer under 40 år, der har komplekse problemer ud over ledighed, der ikke har kunnet løses gennem en indsats efter denne lov eller efter lov om aktiv socialpolitik, og som kræver et helhedsorienteret forløb med en kombination af indsats efter denne lov og sociale eller sundhedsmæssige indsatser, skal tilbydes et ressourceforløb, jf. dog stk. 2. Det er endvidere en betingelse, at personen

- 1) har modtaget længerevarende offentlig forsørgelse,*
- 2) har deltaget i tilbud efter denne lov eller revalidering efter kapitel 6 i lov om aktiv socialpolitik uden at have øget tilknytningen til arbejdsmarkedet, eller*
- 3) at kommunen vurderer, at der er behov for en længerevarende indsats, før der kan fastsættes et konkret beskæftigelsesmål.*

I lovbemærkningerne til § 68a beskrives det, at *det ikke er et krav, at kommunen faktisk har anvendt den pågældende indsats forud for visitationen til ressourceforløb. Hvis kommunen således vurderer, at personen har så komplekse problemer, at fx revalidering ikke kan finde anvendelse, skal kommunen blot konstatere dette. Vurderer kommunen, at der ikke er andre foranstaltninger, der kan iværksættes, vurderes mulighederne for udtømte.*

Muligheden for at iværksætte ressourceforløb, før vedkommende har afprøvet alle tilbud efter beskæftigelsesloven uden at have øget tilknytningen til arbejdsmarkedet, er altså til stede i lovbemærkningerne. Praksis viser dog, at kommunerne ikke bruger denne mulighed – til trods for at flere orienteringsskrivelser har påpeget det samme som bemærkningerne, ex. orienteringsskrivelse af 7. april 2014 samt at principafgørelse 24-14 har understreget, at det ikke er en betingelse, at kommunen rent faktisk har anvendt alle indsatser i forhold til borgeren. DS mener derfor heller ikke, at den seneste orienteringsskrivelses indskærpelse af lovbemærkningerne vil ændre på kommunernes praksis. DS foreslår derfor, at man nu tydeliggør bemærkningerne i loven.

DS foreslår, at punkt 1 og 2 fremover bør formuleres således:

- 1. Personen modtager offentlig forsørgelse*

2. Kommunen har vurderet relevansen af tilbud efter denne lov eller revalidering efter kapitel 5 i lov om aktiv socialpolitik samt afprøvet en eller flere af disse tilbud uden at borgeren har øget tilknytningen til arbejdsmarkedet

Punkt 3 skal fastholdes.

3. Borgerens socialrådgiver skal kunne give anbefaling om borgerens videre situation til rehabiliteringsteamet

Det er meget vigtigt, at borgeren selv er med til at udarbejde forslag til indsatsen. Det bør ske i tæt samarbejde med sagsbehandleren, der ofte er den person i systemet, der kender borgeren og dennes behov bedst. Det er derfor oplagt, at socialrådgiveren også kan komme med sin anbefaling til rehabiliteringsteamet om borgerens videre situation.

Ifølge lov om aktiv beskæftigelsespolitik skal rehabiliteringsplanens første del, som forelægges rehabiliteringsteamet, udelukkende indeholde en beskrivelse af borgerens situation. Det bør ændres, så der også er mulighed for, at socialrådgiveren kan give sin anbefaling om det videre forløb, da det vil kvalificere rehabiliteringsteamets arbejde betydeligt og dermed forbedre ressourceforløbenes indhold.

§ 30 a, stk. 3,2 bør fremover lyde (tilføjelse er sat med *kursiv*):

Den forberedende del skal indeholde

- 1) (uændret)
- 2) en beskrivelse af den enkelte persons beskæftigelsesmæssige, sociale og helbreds-mæssige ressourcer og udfordringer, herunder dokumentation for den forudgående indsats på disse områder, *samt anbefaling til borgerens videre forløb*, og
- 3) (uændret)

4. Rehabiliteringsteamet skal have reel beslutningskompetence

Rehabiliteringsteamet skal kunne træffe beslutninger om tildeling af ressourceforløb og om hovedlinjerne for indholdet. Teamet skal derfor have mere kompetence ift. de sektorforvaltninger, der skal gennemføre elementerne i ressourceforløbet. Det må selvfølgelig ske i dialog med den forvaltning, der er tale om, så dens faglige skøn hele tiden har plads i de konkrete valg.

Ifølge Lov om aktiv beskæftigelsespolitik § 25 a, stk. 1, 3 og 6 kan rehabiliteringsteamet kun afgive en indstilling, som de enkelte sektorforvaltninger så selv kan træffe afgørelse ud fra. Hvis en forvaltning ikke følger rehabiliteringsteamets indstilling, skal sagen forelægges for rehabiliteringsteamet på ny, inden der træffes afgørelse.

Denne sagsgang er tung og skaber unødigt lange sagsforløb og ventetider. Samtidig undergraver det teamets handlekraft og troværdighed, da det kan føre til en faktisk underkendelse af teamets beslutninger. Erfaringen har vist, at det er nødvendigt at kunne træffe beslutninger, der binder de enkelte forvaltninger, når der skal fastlægges en samlet og forpligtende plan. Rehabiliteringsteamet bør derfor have kompetence til at træffe afgørelse om ressourceforløbets indhold. Den usikkerhed, det måske vil kunne give i en forvaltning må løses i den enkelte kommune ved, at rehabiliteringsteamet sammensættes, så bindende beslutninger er naturlige, som det også pegepes i orienteringskrivelsen af 10. september 2015.

LAB § 25 a bør ændres flere steder. De *kursiverede* fra lovtæksten bør erstattes med formuleringer, der giver teamet reel beslutningskompetence:

§ 25 a, stk. 1: Kommunalbestyrelsen skal oprette et rehabiliteringsteam. Rehabiliteringsteamet er et dialog- og koordineringsforum, *som afgiver en indstilling i alle sager, inden beslutning om og tilkendelse af ressourceforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende og førtidspension træffes. Indstillingen skal indeholde rehabiliteringsteamets vurderinger i forhold til borgerens muligheder for at opnå beskæftigelse eller uddanne sig.*

§ 25 a, stk. 3: Rehabiliteringsteamet skal drøfte og *give indstilling om*

- 1 Hvorvidt borgeren skal gives ressourceforløb, fleksjob, anden beskæftigelsesrettet indsats eller førtidspension
- 2 Hvilke beskæftigelsesrettede, sociale og sundhedsmæssige indsatser der er nødvendige for, at den enkelte borger opnår fodfæste på arbejdsmarkedet og hvordan disse indsatser koordineres, og
- 3 Hvordan opfølgning på ressourceforløbet tilrettelægges, så personen støttes i at fastholde uddannelses- og beskæftigelsesmålet, herunder hvorvidt og i hvilket omfang, der er brug for mentorstøtte for at sikre, at indsatsen realiseres.

§ 25 a, stk. 6: *Kommunen træffer afgørelse i sagen på baggrund af rehabiliteringsteamets indstilling. Hvis kommunen ikke følger rehabiliteringsteamets indstilling, skal sagen forelægges for rehabiliteringsteamet på ny, inden der træffes afgørelse. Når rehabiliteringsteamet har revurderet sagen, træffer kommunen afgørelse.*

5. Tid og mulighed for en grundig borgerinddragelse

Motivation for at deltage i et ressourceforløb er en af de vigtigste faktorer for forløbets succes samt for borgerens tilfredshed med forløbet (Mploy 2016, KL 2016). Motivationen hænger typisk sammen med, hvad borgeren ønskede forud for forløbet (en førtidspension eller et ressourceforløb). Herudover er et godt samarbejde mellem borger og sagsbehandler afgørende for forløbets succes samt borgerens tilfredshed med forløbet (Mploy 2016).

Et grundigt motivations- og relationsarbejde, der skal danne grundlag for et længelevende forløb med et positivt udfald, tager tid. Man skal 'lukke mennesker op', som er låst i deres liv. De kan være psykisk sårbare og i en form for sorgproces efter vigtige tab eller forringelser i deres liv. De kan opleve et ressourceforløb som belastende, så de bliver forbeholdne eller angstede for at gå ind i det. Det kan tolkes som manglende vilje, og hvis socialrådgiveren ikke når frem til et tillidsfuldt samarbejde om det, kan det blive et stort problem for borgeren og gøre forløbet meget svært eller udsigtsløst. Derfor er det afgørende for resultatet af ressourceforløbet at give tid til og skabe rum for en faglig kvalificeret dialog og et godt relationsarbejde.

Der bør tages skridt til at styrke inddragelsen af borgerne, så de forstår hele forløbet, når ressourceforløb fastlægges. De skal opleve, at planer og indsatser er begribelige, håndterbare og meningsfulde. Borgerens oplevelse af, at der er en klar plan for, hvad der skal ske i ressourceforløbet og at de oplever at have indflydelse på denne, er vigtig for borgerens tilfredshed (Mploy 2016).

Borgernes mål må være styrende for indsatsen, og de skal have indflydelse på hvilke elementer, der indgår i ressourceforløbet. Det er en forudsætning for, at de aktivt kan gå ind i den rehabiliteringsproces, som et forløb skal være. Endelig skal der sikres en løbende og fleksibel opfølgning i sagerne, så samarbejdet og motivationen hele tiden vedligeholdes. Da der er mange aktører i forløbene, hvis indsatser skal koordineres, er det tidskrævende.

Ud over de udmærkede opmærksomhedspunkter omkring borgerinddragelse i forhold til rehabiliteringsteamets behandling af sagen samt udarbejdelsen af rehabiliteringsplanen, som er beskrevet i orienteringsskrivelsen af 10. september 2015, foreslår DS at:

Det bør ved lovændring eller ved vejledning til kommunerne sikres, at borgeren tidligt får en fast koordinerende sagsbehandler og ikke først *efter* rehabiliteringsmødet.

De koordinerende sagsbehandlere skal uddannes til at arbejde med rehabilitering med inddragelse af borgeren, fordi det er afgørende såvel i proces som i indsats.

Der skal fastsættes et sagstal, der er så realistisk, at socialrådgiverne faktisk har mulighed for at nå samtaler, motivation, opfølgning osv. med borgerne.

De igangværende forsøg med empowerment i indsatsen skal fortsættes, så vi får flere erfaringer med en vidtgående inddragelse af borgerne, så de i langt højere grad selv kan bestemme indhold og forløb i et ressourceforløb.

6. Behov for en bredere vifte af tilbud

Borgere i ressourceforløb skal have mulighed for at få en bredere vifte af tilbud end i dag. Alt for mange borgere tilbydes forløb, der til forveksling ligner det, de tidligere uden udbytte har været igennem i jobcentret og kommunen. En stor del af jobcentrene vurderer, at mangel på relevante tilbud til udsatte borgere er en udfordring for at gennemføre kvalificerede ressourceforløb (KL 2016). Der er for meget fokus på beskæftigelsesrettede tilbud fra LAB og LAS og for lidt på sundhed, forebyggelse, sociale indsatser mv.

Det fremgår klart af beskæftigelseslovgivningen, at der skal etableres tværfaglige indsatser, og der er ikke en tilsvarende forpligtelse i Serviceloven (SEL) og Sundhedsloven. En række indsatser efter den sociale og/eller sundhedslovgivningen bevilges derfor ikke eller bevilges først efter tovtrækkeri i kommunen. En stor del af jobcentrene understreger i denne sammenhæng, at det er en udfordring at få de andre forvaltninger forpligtet til at tage deres del af ansvaret for ressourceforløbet (KL 2016).

Det er af stor betydning, at indsatser fra SEL og sundhedsloven kommer i spil. Der bør derfor foretages ændringer i begge lovkomplekser for at sikre, at tilbud fra disse sektorer kan komme i spil i forhold til ressourceforløbene samt forpligte de kommunale forvaltninger til et tværfagligt samarbejde.

LAB § 68a, stk. 6 beskriver de tilbud, ressourceforløbene kan bestå af. Det understreges, at ressourceforløbene kan indeholde indsats efter anden lovgivning samt indsatser, der stabiliserer og forbedrer personens fysiske, psykiske og sociale tilstand.

En formulering svarende til den fra LAB § 68 a, stk. 6 skal også indarbejdes i SEL og Sundhedsloven, så forpligtelsen til at arbejde sammen om ressourceforløbene tydeliggøres på tværs af sektorforvaltninger og på tværs af kommunen og regionen.

Der kan også tages skridt til at samordne disse lovkompleksers formålsparagraffer, så der skabes en entydig retning for den samordnede indsats. DS har udarbejdet et konkret forslag til, hvordan en sådan samordning af formålsparagrafferne kan se ud.

7. Den koordinerende sagsbehandler skal styrkes

Der bør tages skridt til at styrke de koordinerende sagsbehandlere, så de rent faktisk kan arbejde koordinerende. Koordineringen er en helt anderledes opgave end myndighedssagsbehandlerne i jobcentret har, der kræver andre metoder og vilkår for udførelse af opgaven. Forpligtelsen til at samarbejde om koordineringen bør understreges i både LAB og SEL. De øvrige forvaltningers og sundhedsvæsenets forpligtelse til at arbejde sammen med og understøtte den koordinerende sagsbehandler bør også understreges i Sundhedsloven.

Samtidig bør kommunerne og regionerne vejledes om, hvordan det koordinerende arbejde skal gribes an, og der bør gennemføres udviklingsarbejde, der skal kvalificere arbejdet som koordinerende sagsbehandler. Endelig bør der gennemføres kompetenceudvikling for de socialrådgivere, der skal arbejde som koordinerende sagsbehandler samt sikres de nødvendige rammer for udførelsen af opgaven.

Orienteringsskrivelsen af 14. marts 2017 understreger, at det vil skabe fremdrift i sagen, hvis den koordinerende sagsbehandler har den fornødne beslutningskompetence samt at kommunen generelt sikrer bedre rammer for den koordinerende sagsbehandlers muligheder for at iværksætte og koordinere tilbud på tværs af områder. DS er enig i orienteringsskrivelsens intention, men mener, at det bør følges op med lovændringer for at sikre, at intentionerne indfries.

LAB § 68 c fastlægger rammerne for den koordinerende sagsbehandler. Der bør tilføjes et nyt stk. 3, der understreger de sociale forvaltningers og sundhedsområdets samarbejde med den koordinerende sagsbehandler. En tilsvarende forpligtelse til at understøtte koordinatorfunktionen skal indskrives i SEL og Sundhedsloven.

Der bør samtidig udarbejdes en tværministeriel vejledning, der vejleder alle parter i de kommunale forvaltninger og i sundhedssektoren i at understøtte koordinatorfunktionen. Vejledningen skal beskrive den koordinerende sagsbehandlers rolle og funktion på grundlag af den helhedsorienterede og tværgående indsats.

Der bør tages initiativ til udviklingsarbejde vedr. den koordinerende sagsbehandler, og der skal gennemføres kompetenceudvikling for de socialrådgivere, der skal arbejde som sådan.

Endelig bør det sikres, at de koordinerende sagsbehandlere har de nødvendige rammer for at udføre opgaven, herunder et acceptabelt sagstal. DS anbefaler et sagstal på ca. 30 sager.

8. Borgeren skal have ret til at få en vurdering af sin sag i forhold til ressourceforløb efter et sammenhængende år på kontanthjælp

For at sikre en tidlig indsats og at borgere ikke hænger unødigt fast i kontanthjælpssystemet, bør det være en ret for borgeren til at få vurderet sin sag i forhold til et ressourceforløb efter et sammenhængende år på kontanthjælp. Det vil i første omgang medføre en markant udvidelse af målgruppen for ressourceforløb, som på sigt vil blive udjævnet. Resultatet vil dog være et mere sammenhængende beskæftigelsessystem, hvor kontanthjælpen for alvor vil blive den midlertidige ydelse, den oprindeligt er tiltænkt til at være, men langt fra er i dag.

Det vil kræve en lovændring at indføre en ret til at få vurderet sin sag i forhold til ressourceforløb efter et sammenhængende år på kontanthjælp.

Det kan ske ved at udvide LAB § 68a med et nyt stykke 3:

"Personer, der har været på kontanthjælp i sammenhængende et år, har ret til at få sin sag vurderet med henblik på ressourceforløb. Borgerens sagsbehandler skal i så fald indstille, at sagen forelægges rehabiliteringsteamet og skal udarbejde rehabiliteringsplanens forberedende del"

9. Ventetiden i sagsforløbet skal reduceres

Ventetid i sagsforløbet spænder ofte ben for at få skabt kvalificerede ressourceforløb. Det drejer sig både om ventetid i forhold til at få sagen forelagt rehabiliteringsteamet, ventetid på rehabiliteringsteamets afgørelse, ventetid i forhold til at få udpeget en koordinerende sagsbehandler og ventetid på indsatser, herunder særligt tilbud i sundhedssektoren. Det medvirker alt sammen til, at sagen trækkes unødigt langdrag. Til tider med den konsekvens, at borgerens tilstand forværres og dermed glider længere væk fra arbejdsmarkedet i mellemtiden.

Det er afgørende, at ventetiden i sagsforløbet for ressourceforløbene reduceres for at sikre den nødvendige fremdrift, så borgeren undgår unødigt passivitet, der kan

forværre vedkommendes situation. Det kræver en tilførsel af ressourcer til området samt at unødige bureaukratiske processer fjernes fra sagsforløbet.

Området skal tilføres de ressourcer, der er nødvendige for at få sagen til at glide, herunder flere rehabiliteringsteams og koordinerende sagsbehandlere med et acceptabelt sagstal.

Herudover bør sagsforløbet for ressourceforløb gennemgås for at fjerne unødige bureaukratiske processer. Eksempelvis bør rehabiliteringsteamet som nævnt i forslag 4 have beslutningskompetence. Det vil lette en tung sagsgang, hvis rehabiliteringsteamets indstilling skubbes frem og tilbage mellem team og sektorforvaltninger, indtil der er enighed om indsatsplanen.

10. Kommunerne skal kunne investere i ressourceforløbene

Ressourceforløb skal ses som en investering i, at mennesker får det bedre, så de kan fungere i samfundet og få en chance for at blive helt eller delvis selvforsørgende. Borgere på ressourceforløb har ofte store og komplekse problemer. De mangler kompetencer (58 % er ufaglærte), har en lang forsørgelsehistorik (gennemsnitligt 9,5 år) og dårligt helbred (60 % har været i behandling for en psykisk lidelse) (KL 2016). Det kræver store investeringer – både økonomisk og tidsmæssigt – at skabe forløb, der kan flytte disse borgere tættere på arbejdsmarkedet.

Kommunerne skal investere i ressourceforløbene. Der skal investeres økonomisk i ressourceforløbene, så de kan rumme de elementer, der faktisk kan løfte og udvikle borgeren. De skal også investere i tid for den enkelte socialrådgiver, så man kan lave et fagligt kvalificeret arbejde både i visitationen til ressourceforløbet, i rehabiliteringsteamet og som koordinerende sagsbehandler efterfølgende.

Der bør åbnes for, at kommunerne kan investere i gode ressourceforløb med et kvalificeret indhold. Kommunerne skal have mulighed for at prioritere en indsats over flere år, og det skal gøres lettere at inddrage midler fra andre områder – socialforvaltningen, sundhedsvæsenet, kriminalforsorgen osv. - som kan blive aflastet på længere sigt. Det kræver et opgør med den måde, de kommunale budgetter fastlægges på i dag.

11: Øget brug af revalidering

Revalidering er den beskæftigelsesrettede indsats, hvor flest borgere efter afsluttet forløb opnår ordinær beskæftigelse¹. Revalidering gives til de borgere, som har en nedsat arbejdsevne, men som med en revalideringsindsats vurderes at kunne opnå selvforsørgelse på det ordinære arbejdsmarked. Revalideringsordningen bør derfor bruges i langt højere grad, end den gør i dag. Men til trods for, at effekten er god, er brugen af revalidering faldet drastisk i de senere år.

For at sikre øget brug af revalidering foreslår DS følgende:

- Revalideringsbestemmelserne flyttes fra LAS til LAB
- Revalideringsbestemmelserne omskrives og tydeliggøres
- Betalingslovens krav om kommunal betaling for uddannelse, der er en del af en indsats efter LAB, afskaffes

Ved at rykke revalideringsbestemmelserne til LAB vil revalidering blive tydeliggjort som en vigtig indsats i den samlede beskæftigelsesindsats. Det kan medføre, at revalideringens betydning som indsats for borgere med nedsat arbejdsevne bliver mere klar, og at ordningen dermed bliver brugt i større omfang, og at den bliver bedre sammentænkt med de øvrige beskæftigelsesindsatser.

Samtidig med, at dele af revalideringsbestemmelserne (indsatsdelen) flyttes til LAB, bør de omskrives. En af grundene til, at revalidering ikke bruges i tilstrækkelig grad i dag, er bl.a. en utilstrækkelig beskrivelse af tilkendeskriterierne, reglerne for opfølgning og indholdet i planen for revalideringen i den nuværende lovtekst.

DS har lavet et forslag til nye revalideringsbestemmelser, som bør inkorporeres i lovteksten. I dette forslag, tydeliggøres tilkendeskriterierne ved at understrege, at revalidering er for personer med nedsat arbejdsevne, og at sigtet med indsatsen er varig beskæftigelse. Herudover foreslår DS en ny ret og pligt til en grundig vurdering af borgerens arbejdsevne, hvis der er tvivl om den. Med disse to forslag er der grundlag for, at flere borgere vil få tilkendt en revalidering, da der ud fra en grundig vurdering af borgerens arbejdsevne skal vurderes, hvilke indsatser, der vil lede til varig beskæftigelse. Revalidering vil ofte være svaret på det frem for andre beskæftigelsesindsatser. Hertil kommer et forslag om at skærpe revalideringsplanens indhold og reglerne for opfølgning. Endelig foreslår DS, at revalideringsperiodens længde skal være op til en faglig vurdering frem for en fastsat tidsgrænse.

En af grundene til, at revalidering i dag bruges stadig mindre, er lov om betaling for visse uddannelsesaktiviteter i forbindelse med LAB. Den pålægger kommunen betaling for borgernes deltagelse i uddannelser, når de er visiteret til dem som en beskæftigelsesindsats ud fra LAB. Fx ved revalidering. Det ville være en normal statslig udgift, hvis borgerne tog de samme uddannelser på SU. Betalingsloven er

¹CABI 2012, Rambøll 2015 og DS/AE Rådet 2017

en bremse på brugen af uddannelse som led i en beskæftigelsesindsats, ikke mindst mere omfattende uddannelser som i revalidering. Kommunerne bør fritages for denne ekstrabetaling, når en borger deltager i uddannelse som led i en beskæftigelsesindsats.

DS foreslår, at revalideringsbestemmelserne flyttes fra LAS til LAB, og at bestemmelserne samtidig omskrives og tydeliggøres. DS har udarbejdet et detaljeret forslag til, hvordan dette skal gøres. Notatet kan rekvireres i DS.

Efter betalingsloven skal kommunerne skal betale for uddannelsen til borgere, der får uddannelsesstilbud som led i beskæftigelsesindsatsen, som for andre uddannelsessøgende er statsfinansierede. Det er en særudgift på 70.000-100.000 kr. årligt pr. borger. Derfor er en revalidering til en kompetencegivende uddannelse en langt større udgift for kommunen. DS foreslår, at betalingsloven ændres, så revaliderer og andre, der får uddannelse ud fra LAB ligestilles med borgere på SU.

12. Fleksjob med få timer skal pege på et konkret arbejdsmarked, og de skal føre til progression for borgeren. Bedre mulighed for fleksjob på hidtidig arbejdsplads

Fleksjob med meget få timer har fået en del kritik. DS mener, at der kun skal kunne visiteres til et fleksjob, hvis det kan pege hen imod et konkret arbejdsmarked, hvor borgeren meningsfuldt vil kunne udføre et stykke arbejde. Kommunen skal også kunne godtgøre, at fleksjob på under fem timer om ugen, giver progression for borgeren

Borgere, som er i arbejde, men som ikke længere kan fastholde beskæftigelse på ordinære vilkår, men som gerne vil fastholde ansættelse på den hidtidige arbejdsplads med et fleksjob, skal have bedre muligheder for det. Meldinger fra socialrådgiverne er, at det ofte er succesfulde fleksjob. Kravet om, at borgeren skal have været ansat under de sociale kapitler i mindst 12 måneder, skal derfor lempes. Kravet betyder, at mange ikke kan blive på den hidtidige arbejdsplads, selvom både arbejdsgiver og borger vil få mest ud af det.

DS foreslår, at fleksjob på under fem timer om ugen skal medføre en rimelig progression for borgeren, herunder et stigende timetal, og kommunen skal lægge en plan for det. Progressionen skal kunne godtgøres indenfor et år. Ellers skal det være muligt for borgeren at få sin sag genvurderet af rehabiliteringsteamet med henblik på førtidspension eller at stoppe fleksjobbet. Hvis borgeren selv ønsker et fleksjob på under fem timer om ugen, skal dette dog imødekommes.

Det bør også åbnes for fleksjob på nuværende arbejdsplads, selvom det ikke har været muligt at etablere en indsats efter de sociale kapitel i 12 måneder. Der skal i stedet kunne stilles krav om, at arbejdsgiveren dokumenterer, at der er gjort et forsøg på at etablere et vedvarende understøttet job efter de sociale kapitler eller på særlige vilkår.

13. Borgere uden realistiske muligheder på arbejdsmarkedet skal have førtidspension

Borgere, der ikke har anden udsigt end førtidspension, skal have den. De skal ikke igennem urealistiske og måske lange forløb, der i værste fald er så belastende, at de er sygdomsforværende.

I bemærkningerne til det oprindelige lovforslag beskrives det bl.a., hvem der umiddelbart vil kunne få førtidspension. Det er personer med *"en betydeligt nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning, personer med en alvorlig hjerneskade eller en person med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte eller udsigtsløse, og hvor prognosen er kort levetid, eller at sygdommen er hastigt accelererende"*.

Denne formulering er meget restriktiv og afskærer mennesker med alvorlige problemer fra at få en førtidspension.

DS foreslår, at formuleringen ændres, så borgere uden realistiske muligheder for arbejdsmarkedstilknnytning kan få førtidspension.

I stedet for ovennævnte formulering fra lovforslagets bemærkninger bør det præciseres, at *"kommunen i sager, hvor det er åbenbart, at arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat og ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb eller andre foranstaltninger, kan påbegynde en sag om førtidspension, uden at muligheden for at forbedre arbejdsevnen har været afprøvet via ressourceforløb"*.

Henvisninger

Mploy: *Landsdækkende brugerundersøgelse blandt borgere i ressourceforløb* (2016)

KL: *Jobcentrenes erfaringer med ressourceforløb* (2016)

KL: *Hvad kendetegner personer visiteret til ressourceforløb* (2016)

CABI: *Revalidering – på vej ud eller ind igen* (2012)

Rambøll: *Evaluering af revalideringsordningen* (2015)

DS/AE-Rådet: *Kontanthjælpsmodtagere mv. under uddannelse* (2017)